

Додаток 2
до Методичних рекомендацій
з організації та проведення
оборонного огляду
(пункт 6.2)

Методичні рекомендації
з огляду спроможностей та планування сил

1. Ці Методичні рекомендації визначають організаційні та методичні засади з огляду спроможностей та планування сил у рамках проведення оборонного огляду.

1.1. Терміни в цих Методичних рекомендаціях, вживаються у значенні, які наведені у Законі України “Про національну безпеку України” від 21.06.2018 № 2469-VIII, постанові Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку проведення оборонного огляду Міністерством оборони” від 31.10.2018 № 941, Рекомендаціях з оборонного планування на основі спроможностей в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України, які затверджені Міністром оборони України 12 червня 2017 року, Рекомендаціях з порядку організації проведення оцінювання спроможностей у Збройних Силах України, які затверджені Міністром оборони України 07 грудня 2017 року, Тимчасових рекомендаціях з проведення огляду спроможностей за функціональними групами спроможностей в Міністерстві оборони України, Збройних Силах України та інших складових сил оборони, які затверджені Міністром оборони України 18 жовтня 2018 року.

1.2. Завданнями з огляду спроможностей визначено:
уточнення складу та змісту функціональних груп спроможностей сил оборони;

аналіз наявних спроможностей сил оборони (оперативних, бойових, спеціальних) та формування їх переліку;

аналіз раніше проведених у період між попереднім та поточним оборонними оглядами оцінювань окремих спроможностей;

формування Єдиного переліку (Каталогу) спроможностей Міністерства оборони України, Збройних Сил України та інших складових сил оборони, який затверджується Міноборони.

Вхідними даними для огляду спроможностей є:

Функціональні групи спроможностей Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони із розподілом відповідальності за їх підтримання та планування розвитку;

Орієнтовний перелік (Каталог) спроможностей Міністерства оборони України, Збройних Сил України та інших складових сил оборони;

звіти про результати проведення огляду спроможностей за функціональними групами спроможностей у Міноборони, Збройних Силах та інших складових сил оборони;

підсумкові документи (рекомендації) за результатами оцінювання окремих спроможностей Міноборони, Збройних Силах та інших складових сил оборони.

1.3. Завданнями з планування сил визначено:

визначення вимог до спроможностей сил оборони;

уточнення необхідних спільних оборонних спроможностей Збройних Сил та інших складових сил оборони (носіїв спроможностей) за імовірними сценаріями їх застосування, розвиток яких потребує планування на середньо- та довгострокову перспективи і формування їх переліку;

визначення потреби у критичних спроможностях Збройних Сил та інших складових сил оборони;

визначення недостатніх спроможностей Збройних Сил та інших складових сил оборони, які підлягають створенню, а також існуючих спроможностей, які необхідно розвивати;

визначення надлишкових спроможностей Збройних Сил та інших складових сил оборони, від яких необхідно позбавитись з метою вивільнення ресурсів.

Вхідними даними для планування сил є:

опис майбутнього безпекового середовища на довгострокову перспективу. Стратегічне передбачення розвитку воєнно-політичної обстановки;

основні тенденції розвитку майбутнього безпекового середовища (глобальні, регіональні та національні аспекти) у контексті воєнної безпеки;

перелік реальних та потенційних викликів і загроз у воєнній сфері;

перелік імовірних сценаріїв виникнення та розвитку ситуацій воєнного характеру на середньо- та довгострокову перспективу;

перелік імовірних сценаріїв (варіантів) застосування сил оборони до виконання завдань з оборони держави.

1.4. Огляд спроможностей передбачає:

аналіз звітів про результати проведення огляду спроможностей за функціональними групами спроможностей у Міноборони, Збройних Силах та інших складових сил оборони;

аналіз підсумкових документів (рекомендацій) за результатами проведених оцінювань окремих спроможностей у Міноборони, Збройних Силах та інших складових сил оборони (у період між попереднім та поточним оборонними оглядами);

аналіз наявних спроможностей Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони (оперативних, бойових, спеціальних);

уточнення складу та змісту функціональних груп спроможностей Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони (логічно-ієрархічної структури спроможностей сил оборони);

формування Єдиного переліку (Каталогу) спроможностей Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони, подання його на затвердження Міністру оборони України;

формування переліку носіїв спроможностей (типових структур) Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони;

внесення даних Каталогу спроможностей Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони до спеціального програмного забезпечення (по мірі створення та впровадження єдиної інформаційної системи управління оборонними ресурсами DRMIS).

За результатами огляду спроможностей розробляються:

уточнений склад та зміст функціональних груп спроможностей Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони із розподілом відповідальності за їх підтримання та планування розвитку;

Єдиний перелік (Каталог) спроможностей Міністерства оборони України, Збройних Сил України та інших складових сил оборони;

перелік носіїв спроможностей (типових структур) Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони.

1.5. Планування сил передбачає:

визначення завдань за кожним із імовірних сценаріїв застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони, зведення їх у перелік;

описування умов та критеріїв виконання завдань за кожним із імовірних сценаріїв застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони;

визначення вимог до спроможностей Збройних Сил та інших складових сил оборони;

визначення потреби у необхідних і критичних спроможностях Збройних Сил та інших складових сил оборони;

уточнення необхідних спільних оборонних спроможностей сил оборони за імовірними сценаріями їх застосування, розвиток яких потребує планування на середньо- та довгострокову перспективи і формування їх переліку;

формування переліку критичних спроможностей Збройних Сил та інших складових сил оборони та уточнення їх місця в логічно-ієрархічній структурі спроможностей сил оборони;

визначення недостатніх спроможностей Збройних Сил та інших складових сил оборони, які підлягають створенню, а також наявних спроможностей, які необхідно розвивати;

визначення надлишкових спроможностей Збройних Сил та інших складових сил оборони, від яких необхідно позбавитись з метою вивільнення ресурсів.

За результатами планування сил розробляються:

об'єднаний перелік типових завдань за кожним із імовірних сценаріїв застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони;

опис умов та критеріїв виконання завдань за кожним із імовірних сценаріїв застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони;

перелік вимог до спроможностей Збройних Сил та інших складових сил оборони;

переліки необхідних і критичних спроможностей Збройних Сил та інших складових сил оборони;

перелік необхідних спільних оборонних спроможностей сил оборони за імовірними сценаріями їх застосування, розвиток яких потребує планування на середньо- та довгострокову перспективу;

перелік недостатніх спроможностей Збройних Сил та інших складових сил оборони, які підлягають створенню,

перелік надлишкових спроможностей Збройних Сил та інших складових сил оборони, від яких необхідно позбавитись з метою вивільнення ресурсів.

2. Під час огляду спроможностей Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони за їх функціональними групами необхідно дотримуватися керівних принципів виконання завдань та заходів оборонного огляду, які викладені у Методичних рекомендаціях з організації та проведення оборонного огляду.

2.1. Аналіз звітів про результати проведення огляду спроможностей за функціональними групами спроможностей у Міноборони, Збройних Силах та інших складових сил оборони здійснюється з метою врахування раніше визначених пропозицій щодо:

уточнення переліків наявних і необхідних спроможностей Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони (спільних оборонних спроможностей), а також вимог до них;

формування переліку критичних спроможностей Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони та уточнення їх місця в логічно-ієрархічній структурі спроможностей сил оборони;

перегляду (уточнення) кількості та змісту функціональних груп спроможностей (логічно-ієрархічної структури спроможностей сил оборони);

розроблення (уточнення, внесення змін до) Каталогу спроможностей сил оборони тощо.

2.2. Аналіз підсумкових документів (рекомендацій) за результатами проведених оцінювань окремих спроможностей у Міноборони, Збройних Силах та інших складових сил оборони (у період між попереднім та поточним оборонними оглядами) полягає в узагальненні рекомендацій щодо усунення недоліків за результатами досліджень та визначенні рівня їх реалізації.

Рекомендації у підсумкових документах за результатами оцінювань є найбільш важливим розділом, який містить рекомендації щодо усунення виявлених недоліків за результатами оцінювань. Їх зміст носить комплексний характер та враховує усі базові компоненти (складові) спроможностей.

Під час узагальнення рекомендацій щодо усунення виявлених недоліків за результатами досліджень та визначенні рівня їх реалізації враховується:

суть недоліку, описана якомога детальніше та його наслідок для практичного застосування спроможності;

рекомендації щодо усунення недоліку.

Рекомендації за результатами раніше проведених оцінювань окремих спроможностей сил оборони повинні включати завдання, які необхідно виконати та відповідати наступним вимогам:

бути дуже конкретними і сфокусованими на розв'язанні конкретної проблеми, або зменшенні її впливу – одна рекомендація спрямовується на вирішення однієї проблеми;

чітко визначати, який орган військового управління чи структура відповідатиме за їх реалізацію;

містити очікуємі строки реалізації рішень;

бути викладені в порядку послідовності їх виконання;

передбачати лише ті ресурси, які можливо виділити для їх реалізації.

Після узагальнення підсумкових документів (рекомендацій) за результатами раніше проведених оцінювань окремих спроможностей у Міноборони, Збройних Силах та інших складових сил оборони, результати оформляються у формі таблиці, як пропозиції до Звіту про результати проведення огляду спроможностей за функціональними групами спроможностей у Міністерстві оборони України, Збройних Силах України та інших складових сил оборони.

2.3. Аналіз наявних спроможностей Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони (оперативних, бойових, спеціальних) та формування (уточнення) їх переліку полягає у виконанні заходів з аналізування та відбору таких спроможностей, а також уточненні вимог до них і включенні у перелік наявних спроможностей Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони (оперативних, бойових, спеціальних).

Такий аналіз здійснюється з урахуванням положень Тимчасових рекомендацій з проведення огляду спроможностей за функціональними групами спроможностей в Міністерстві оборони України, Збройних Силах України та інших складових сил оборони, які затверджені Міністром оборони України 18 жовтня 2018 року.

Функціональні групи спроможності сил оборони та вимоги до спроможностей мають бути об'єктивно проаналізовані (оцінені), систематизовані, класифіковані і відібрані для внесення змін до Каталогу спроможностей сил оборони і спеціального програмного забезпечення (в ході його впровадження), яке використовуватиметься у рамках функціонування системи управління розвитком спроможностей.

Під час проведення оцінювання спроможностей сил оборони пропонується використовувати Рекомендації з порядку організації проведення оцінювання спроможностей у Збройних Силах України, які затверджені Міністром оборони України 07 грудня 2017 року, існуючі національні стандарти, методики та керівництва, а також міжнародні практики, описані відповідними стандартами і публікаціями НАТО.

Огляд та оцінювання спроможностей здійснюється за базовими компонентами (складовими), які включають:

чинні доктринальні документи щодо підготовки, застосування, організації повсякденної діяльності підрозділів (структурного елемента);

організаційну структуру і склад наявних підрозділів за видами і родами військ (сил) щодо їх здатності виконувати завдання за кожною ситуацією з необхідним рівнем ефективності;

рівень підготовки особового складу до виконання завдань за призначенням;

забезпеченість необхідними зразками озброєння та військової техніки для виконання завдань за ситуаціями, з урахуванням їх технічного стану та термінів експлуатації;

стан та здатність систем матеріально-технічного забезпечення (логістики), медичного забезпечення до виконання завдань за ситуаціями, у тому числі наявність необхідних запасів;

військову освіту та науку, їх здатність забезпечити належний рівень професійної підготовки особового складу й обґрунтування розвитку та застосування військ (сил);

наявність кваліфікованого та мотивованого військового (цивільного) персоналу;

військову інфраструктуру та її здатність забезпечувати життєдіяльність військових організацій та виконання ними завдань за призначенням.

2.4. Уточнення складу та змісту функціональних груп спроможностей Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони (логічно-ієрархічної структури спроможностей сил оборони) полягає у декомпозиції спроможностей до декількох рівнів. Метою такої декомпозиції є розподіл спроможностей на групи, що дозволить визначити складові цієї спроможності та полегшить ідентифікацію і планування їх формування та розвитку.

Функціональні групи спроможностей сил оборони можуть охоплювати такі напрями:

1) Воєнно-політичне, адміністративне керівництво, управління ресурсами та співробітництво у сфері оборони (*Corporate Management & Support*) – інституційні спроможності сил оборони щодо нормативно-правового забезпечення, аудиту, інспектування та всеохоплюючого оцінювання (оглядів), розроблення стратегій, планування розвитку спроможностей, організації закупівель, програмного менеджменту та ресурсного забезпечення, бюджетного планування та обліку;

2) Командування та управління (*Command & Control*) – спроможності органів управління сил оборони зі стратегічного керівництва (на стратегічному рівні) та з управління застосуванням і розвитком спроможностей військ (сил) (на оперативному рівні);

3) Комплектування військ (сил) (*Personnel*) – спроможності органів (військового) управління сил оборони щодо комплектування військ (сил) персоналом;

4) Підготовка органів військового управління та військ (сил) (*Training*) – спроможності сил оборони щодо бойової та оперативної підготовки у Збройних Силах України та спільної підготовки сил оборони держави з метою набуття ними оперативних (бойових) спроможностей;

5) Розвідка (*Inform*) – спроможності сил оборони з ведення розвідки, спостереження та цілевказання (на стратегічному, оперативному та тактичному рівнях);

6) Застосування (*Engage*) – спроможності частин та підрозділів військ (сил) сил оборони з виконання основних завдань за призначенням як самостійно, так і у складі міжвидових угруповань, та з кібербезпеки;

7) Забезпечення (*Sustain*) – спроможності сил оборони щодо оперативного, бойового, тилового, технічного та медичного забезпечення;

8) Зв'язок та інформаційні системи (*Signal & Information Systems*) – спроможності сил оборони з організації (забезпечення) зв'язку та обміну інформацією в інформаційних системах;

9) Захист та живучість (*Protect*) – спроможності сил оборони щодо забезпечення захисту від загроз з повітря, моря, протимінної боротьби, РХБ захисту, придушення засобів радіоелектронної розвідки / радіоелектронної боротьби противника;

10) Інфраструктура (*Facilities*) – спроможності сил оборони щодо будівництва (реконструкції), утримання та експлуатації системи об'єктів інфраструктури держави (регіону, операційного району тощо) для забезпечення розміщення, навчання, розгортання військ (сил) і ведення ними операцій (бойових дій).

Кожна спроможність у Каталозі спроможностей сил оборони повинна відповідати назві функціональної групи та підгрупи спроможностей (бути подібною) розміщатися у послідовності з урахуванням рівня деталізації (стратегічний, оперативний та тактичний рівень), містити стандартну структуру та опис основних характеристик з акцентом на завданні, яке завдяки їй має бути досягнуте:

базову вимогу (за порядковим номером, що починається на 1) – описує основну сутність спроможності та слугує для вибору узагальненого показника оцінювання цієї спроможності (одна базова вимога на код), наприклад:

“1.1. Здійснювати планування застосування підрозділів і управління ними під час виконання визначених завдань та їх забезпечення під час підготовки та ведення бойових дій на протязі 30 діб та самостійно на протязі до 9 діб (у повному складі, частиною сил або окремими бойовими

підрозділами, без поповнень запасів). ”;

основні вимоги (за порядковим номером, що починаються на 2) – описують, що необхідно спроможності, щоб досягти бажаного результату та слугують для вибору часткових показників оцінювання цієї спроможності, наприклад:

“2.1. Планувати застосування підрозділів і управління ними під час виконання визначених завдань механізованими (мотопіхотними, гірсько-штурмовими), танковими, артилерійськими, аеромобільними, повітряно-десантними, десантно-штурмовими підрозділами в різних видах бою.

2.2. Здійснювати скритне управління підрозділами, технічний захист інформації та протидії технічним засобам розвідки.

2.3. Здійснювати управління підпорядкованими підрозділами (безперервне добування, збирання, вивчення, аналіз і оцінювання даних обстановки, прийняття рішень, доведення завдань до підпорядкованих підрозділів).

2.4. Здійснювати планування та організацію вогневого ураження наземних (повітряних) об’єктів (цілей) противника з визначеною ймовірністю в інтересах ведення операції угруповань військ та забезпечення своїх дій у визначеній смузі (зоні) відповідальності.

2.5. Планувати, організовувати взаємодію, а також підтримувати її під час ведення бойових дій.

2.6. Організувати ведення розвідки в інтересах ведення операції угруповань військ та своїх дій у визначеній смузі (зоні) відповідальності.

2.7. Планувати та організовувати комплектування підрозділів особовим складом, забезпечувати їх озброєнням та військовою технікою, ракетами, боєприпасами, паливом та іншими матеріально-технічними засобами. ”;

додаткові вимоги (за порядковим номером, що починаються на 3) – описують характеристики, які дозволяють реалізувати основне призначення спроможності та слугують для вибору часткових показників оцінювання цієї спроможності, наприклад:

“3.1. Здійснювати у визначенні терміни розгортання та переміщення пунктів управління, забезпечувати їх роботу, охорону та оборону.

3.2. Керувати підрозділами, які виділені для виконання окремих завдань (до двох батальйонних тактичних груп (до шести ротних тактичних груп)).

3.3. Здійснювати переміщення військ та пунктів управління без втрати керівництва.

3.4. Своєчасно здійснювати маневр підрозділами та їх розгортання під час ведення бойових дій.

3.5. Здійснювати маневр вогнем, силами та засобами під час ведення бойових дій.

3.6. Здійснювати заходи протидії усім видам розвідки та захисту підпорядкованих підрозділів від високоточної зброї противника.

3.7. Розгортати та підтримувати надійну мережу зв’язку у повсякденній діяльності та під час ведення бойових дій.

3.8. Здійснювати заходи введення противника в оману стосовно дій своїх військ.

3.9. Здатність приймати участь в багатонаціональних операціях та забезпечити повну взаємосумісність зі збройними силами держав – членів НАТО та інтеграцію до багатонаціональних штабів відповідно до вимог і стандартів НАТО.”.

Крім того, кожна спроможність, функціональна група та Каталог спроможностей сил оборони в цілому, має відповідати низці вимог:

Універсальність опису. Кожна типова структура має бути описана в певній послідовності, наприклад: елемент структурної побудови військ (його належність до певної управлінської ланки), завдання за призначенням, можливості відповідно до умов виконання, склад сил і засобів. Опис спроможностей можливий також за категоріями основних оперативних спроможностей. Важливо, щоб в описі було використано універсальну військову термінологію, зрозумілу і доступну для учасників планування.

Кожна описана спроможність типової структури має містити детальне пояснення, розкривати суть завдань і конкретизувати їх технічними характеристиками чи умовами виконання.

Повнота опису. Кожна типова структура має бути якнайдетальніше описана за завданнями, умовами та складом сил і засобів. Хоча надмірна їх деталізація може бути не врахована під час визначення спроможностей, але нестача описаних може призвести до помилкового їх оцінювання.

Крім того, спроможності, які мають відповідність певним спроможностям каталогу НАТО, повинні містити посилання на них, що в свою чергу дасть можливість упровадження в діяльність військ (сил) стандартизованих угод (військових стандартів) Альянсу.

Уточнення складу та змісту функціональних груп спроможностей здійснюється робочою підгрупою до затвердження Міністром оборони України нового Каталогу.

2.5. Під час формування переліку носіїв спроможностей (типових структур) Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони рекомендується вносити такі основні типи носіїв спроможностей:

з'єднання, військові частини (військові організаційні структури) і підрозділи військових частин;

органи управління – Генеральний штаб, Об'єднаний оперативний штаб, командування видів Збройних Сил, Сил спеціальних операцій, Високомобільних десантних військ, управління оперативних, повітряних, морських командувань, інші органи військового управління оперативно-тактичного рівня;

окремі засоби – літаки, вертольоти, безпілотні авіаційні комплекси, кораблі, судна, ракетні комплекси та комплекси ППО;

системи – автоматизованого управління військами (силами), обміну даними розвідки та обстановки, оповіщення, менеджменту оборонних

ресурсів, захисту інформації тощо, що включають відповідне обладнання та програмне забезпечення.

2.6. Формування Єдиного переліку (Каталогу) спроможностей Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони, полягає у включенні до нього наявних спроможностей сил оборони (спільних оборонних спроможностей) та забезпеченні єдиного понятійного апарату при здійсненні планування розвитку спроможностей (оборонного планування) Збройних Сил та інших складових сил оборони в інтересах їх стратегічного застосування.

Основою для формування Каталогу є існуючі вимоги щодо підготовки, застосування органів військового управління, видів/родів військ (сил) та їх всебічного забезпечення, які визначені відповідними національними керівними (нормативними) документами (бойовими статутами, настановами, керівництвами, положеннями тощо), а також відповідними стандартами НАТО (*Allied Forces Standards*), а саме:

- загальні вимоги до сил (*AFS Vol. I General force standards*);
- для сухопутних військ (*AFS Vol. II Standards for Land Forces*);
- для повітряних сил (*AFS Vol. III - Standards for Air Forces*);
- для військово-морських сил (*AFS Vol. IV Standards for Maritime Forces*);
- для об'єднаних штабів (*AFS Vol. V Joint Headquarters*);
- для сил спеціальних операцій (*AFS Vol. X Standards for Special Operations Forces*).

Також можуть застосовуватися базові стандарти, визначені іншими керівними документами Міністерства оборони, Збройних Сил та керівними документами НАТО (*Allied Joint Publications, Allied Publications, Allied Tactical Publications*), які є доцільними для впровадження.

Вимоги до спроможностей (оперативних, бойових, спеціальних) підлягають періодичному перегляду/оновленню, у першу чергу – за ініціативи та з урахуванням пропозицій (*operational needs statements*), які формуються командирами/штабами тактичної ланки з подальшим їх розглядом органами управління вищого рівня.

До змісту Каталогу спроможностей сил оборони також доцільно включити алфавітний показчик (код спроможності, назву спроможності та сторінки). Зміст Переліку спроможностей сил оборони підлягає періодичному перегляду. При здійсненні перегляду вимоги до спроможностей, а також дані щодо відповідальних за планування розвитку та досягнення спроможностей в межах функціональних груп спроможностей можуть уточнюватися окремим рішенням Міністра оборони України.

2.7. Для внесення даних Каталогу спроможностей Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони до спеціального програмного забезпечення (по мірі створення та впровадження єдиної інформаційної

системи управління оборонними ресурсами DRMIS) необхідно провести класифікацію та кодифікацію спроможностей у межах функціональних груп спроможностей із використанням методів декомпозиції, аналізу ієрархій та синтезу для розділення і наведення спроможностей за рівнями ієрархії військових організаційних структур.

Крім того, спроможності, які мають відповідність певним спроможностям каталогу НАТО, повинні містити посилання на них, що в свою чергу дасть можливість упровадження в діяльність військ (сил) стандартизованих угод (військових стандартів) Альянсу.

3. Планування сил здійснюється на основі переліку імовірних сценаріїв (варіантів) застосування сил оборони до виконання завдань з оборони держави.

3.1. Визначення завдань за кожним із імовірних сценаріїв застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони необхідно здійснювати на основі:

опису майбутнього безпекового середовища на довгострокову перспективу. Стратегічного передбачення розвитку воєнно-політичної обстановки;

основних тенденцій розвитку майбутнього безпекового середовища (глобальні, регіональні та національні аспекти) у контексті воєнної безпеки;

переліку реальних та потенційних викликів і загроз у воєнній сфері;

переліку імовірних сценаріїв виникнення та розвитку ситуацій воєнного характеру на середньо- та довгострокову перспективу;

переліку імовірних сценаріїв (варіантів) застосування сил оборони до виконання завдань з оборони держави.

Розподіл відповідальності Міноборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони за організацію планування, реагування на імовірні сценарії та під час виконання завдань за призначенням, рекомендується здійснювати за формою згідно з додатком до Концепції розвитку сектору безпеки і оборони України, затвердженої Указом Президента України від 14 березня 2016 року № 92/2016.

Кожне завдання за імовірним сценарієм застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони доцільно визначати за наступною класифікацією:

стратегічні – виконувані на рівні держави, обов'язкові для усіх складових сил оборони;

оперативні – як частина *стратегічних*, виконувані окремими видами і родами військ (сил) за призначенням;

тактичні – виконувані військовими частинами та підрозділами.

Завдання мають охоплювати не тільки безпосередній процес їх виконання під час певних кризових ситуацій воєнного характеру, а й завчасну спільну підготовку сил оборони та їх ресурсне забезпечення.

Для раціонального розподілу завдань між силами оборони формують матрицю (рис. 1), що містить вихідні дані для планування кожної складової і дає можливість залучити оптимальну кількість військ (сил), забезпечивши їх ефективне застосування та економію ресурсів.

Завдання за імовірним сценарієм	Функціональні групи спроможностей
Необхідні ресурси	Оптимальна кількість військ (сил)

Рисунок 1 – Матриця раціонального розподілу завдань між силами оборони

Після цього, завдання за кожним із імовірних сценаріїв застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони зводяться у об'єднаний перелік (табл. 1).

Таблиця 1 – Об'єднаний перелік типових завдань за кожним із імовірних сценаріїв застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони

№ з/п	Завдання	Опис завдання	Примітка
1.	<i>Проведення розгортання та переміщення</i>	<i>Проводити переміщення військ (сил) до запланованих районів виконання завдань та їх повернення до місць дислокації</i>	<i>Це завдання зосереджується на переміщенні військ (сил) і ресурсів від місця зосередження до району виконання завдань</i>
...	...	...	...

Завдання для спільного виконання силами оборони за визначеними імовірними сценаріями визначають на основі вказаних у чинних доктринах та нормативно-правових актах завдань з питань підготовки та застосування сил оборони, у бойових статутах, настановах – стандартних завдань або прогнозованих за ситуаціями викликів, ризиків і загроз.

Зміст опису цих завдань має чітко визначати дії, які потрібно виконати Збройними Силами та іншими складовими сил оборони для нейтралізації загрози (запобігання загрозі, ліквідації наслідків тощо) кризової ситуації певного сценарію.

Після складання об'єднаного переліку типових завдань необхідно також сформувати перелік функціональних груп спроможностей, які залучені до виконання типових завдань (табл. 2).

Таблиця 2 – Перелік функціональних груп спроможностей, які залучені до виконання типових завдань

№ з/п	Завдання	Залучення складових сил оборони				Примітка
		ФГС, яка відповідальна за виконання зазначеного завдання	ФГС, які залучаються до виконання зазначеного завдання	ОВУ, відповідальний за виконання зазначеного завдання	ОВУ, які залучаються до виконання зазначеного завдання	
1.	Проведення розгортання та переміщення	6	2–5, 7–10	ГОУ ГШ ЗСУ	Структурні підр. ГШ ЗСУ, КСВ ЗСУ, КПС ЗСУ, ...	
...	...	...	...	...	...	...

3.2. Для опису умов та критеріїв виконання завдань за кожним із імовірних сценаріїв застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони доцільно враховувати умови (географічні, кліматичні, суспільно-політичні, суто військові, техногенні тощо), у яких триватиме виконання завдань за визначеними сценаріями.

3.3. Визначення вимог до спроможностей Збройних Сил та інших складових сил оборони необхідно здійснювати на основі переліку імовірних сценаріїв застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони для розрахунку спроможностей військ (сил) та засобів (носіїв), які необхідно мати для ефективного реагування на визначені сценарії.

Загальний стандарт опису вимог має включати їх складові категорії та пропозиції щодо їх розвитку за формою, варіант якої наведений у табл. 3.

Таблиця 3 – Варіант форми таблиці для опису вимог до необхідних спроможностей за визначеним сценарієм

№ з/п	Номер та зміст завдання	Вимоги до необхідних спроможностей за категоріями	Засоби і способи досягнення необхідних спроможностей
<i>Категорія (складова) спроможності</i>			

Вимоги до спроможностей (оперативних, бойових, спеціальних) підлягають періодичному перегляду/оновленню, у першу чергу – за ініціативи та з урахуванням пропозицій (*operational needs statements*), які формуються командирами/штабами тактичної ланки з подальшим їх розглядом органами управління вищого рівня.

3.4. Визначення потреби у необхідних і критичних спроможностях Збройних Сил та інших складових сил оборони має відповідати кількості визначених завдань задля досягнення потрібного ефекту під час виконання

цих завдань, що може бути забезпечене за допомогою формування найбільш ефективної комбінації сил і засобів, а також способів їх застосування для визначених умов і стандартів.

Визначення потреби у необхідних і критичних спроможностях Збройних Сил та інших складових сил оборони здійснюється за допомогою спеціальних таблиць, шляхом порівняння їх кількості за кожною визначеною імовірною ситуацією та функціональними групами. Результати порівняння можуть бути представлені у вигляді діаграми (рис. 2).

Результати порівняння потреби у необхідних і критичних спроможностей сил оборони, використовуватимуться під час уточнення необхідних спільних оборонних спроможностей сил оборони за імовірними сценаріями їх застосування.

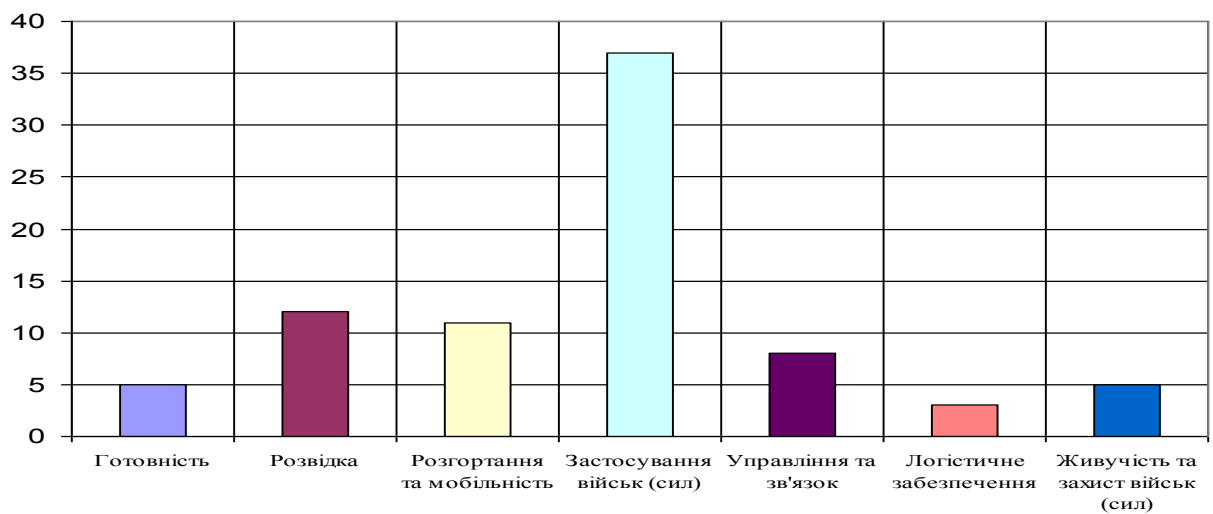

Рисунок 2 – Варіант діаграми визначення потреби у необхідних і критичних спроможностей Збройних Сил та інших складових сил оборони

3.5. Уточнення необхідних спільних оборонних спроможностей сил оборони за імовірними сценаріями їх застосування, розвиток яких потребує планування на середньо- та довгострокову перспективи і формування їх переліку необхідно здійснювати у першу чергу із використанням об'єднаного переліку типових завдань за кожним із імовірних сценаріїв застосування сил оборони, а також визначеної потреби у необхідних і критичних спроможностей.

Під спільними оборонними спроможностями слід розуміти – спроможності Збройних Сил та інших складових сил оборони, які необхідні для спільного виконання завдань у складі сил оборони (об'єднаних сил).

Комбінація сил та засобів – найкращий варіант планування застосування сил та засобів для виконання певного завдання, а також визначення необхідних спільних оборонних спроможностей сил оборони.

В умовах, коли Збройні Сили та інші складові сил оборони мають виконувати широкий спектр завдань, пов'язаних із воєнними операціями, є сенс поєднувати зусилля різних підрозділів (технічних засобів, способів застосування) для найпродуктивнішого виконання визначених завдань. Результатом такої комбінації має бути відповідний склад сил і засобів, який вважатиметься оптимальним для виконання завдань у певних ситуаціях, у більшості випадків – це окремі підрозділи або засоби, іноді – застосування різнорідних сил та засобів в операціях.

Способи виконання завдань необхідно визначати шляхом відбору найбільш дієвих (для досягнення максимального ефекту) і найменш затратних (прогнозованих людських і матеріальних) заходів. Варіант підходу до визначення спроможності для одного завдання наведено на рис. 3.

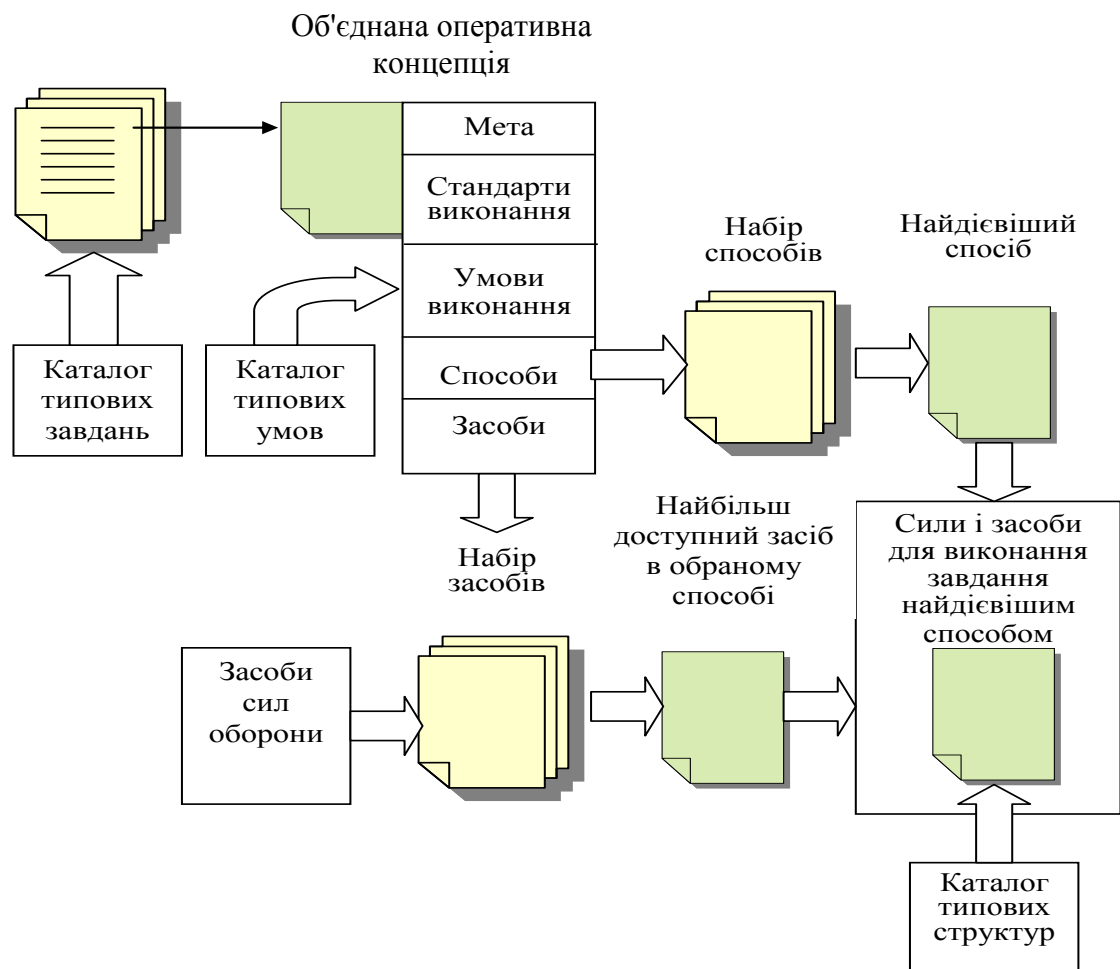

Рисунок 3 – Підхід щодо уточнення необхідних спільних оборонних спроможностей сил оборони

Під час визначення спільних оборонних спроможностей сил оборони необхідно:

розподілити повноваження керівництва, порядок взаємодії різнорідних сил і засобів;

визначити сили і засоби, які будуть забезпечувати обрані способи виконання завдань (наприклад, із використанням каталогу типових структур);

узагальнити склад сил і засобів для усіх прогнозованих ситуацій та створити обрис необхідних військ (сил) разом із структурою, системою управління, матеріально-технічного забезпечення, озброєнням та іншими елементами.

Під час визначення переліку необхідних спільних оборонних спроможностей сил оборони за імовірними сценаріями їх застосування, розвиток яких потребує планування на середньо- та довгострокову перспективу враховувати поточний стан військ (сил) недоцільно, оскільки на практиці це створює передумови для суб'єктивного сприйняття та розмірковування щодо досяжності чи недосяжності визначених для прогнозних ситуацій завдань.

3.6. Формування переліку критичних спроможностей Збройних Сил та інших складових сил оборони полягає у виконанні заходів з аналізування, опису вимог та узгодження переліку критичних спроможностей відповідно до імовірних сценаріїв застосування (сценаріїв дій), а також уточнення їх місця в логічно-ієрархічній структурі спроможностей сил оборони.

Під критичними спроможностями слід розуміти – спроможності, які є абсолютно важливими для досягнення необхідного результату (ефекту) відповідною структурою та потребують створення (розвитку) та утримання у пріоритетному порядку.

Визначення критичних спроможностей має забезпечувати прийняття рішень:

щодо стратегічних завдань силам оборони за умов наявних та можливих викликів і загроз на довгострокову перспективу;

необхідних спроможностей, яких треба досягти силам оборони у пріоритетному порядку, з урахуванням наявних спроможностей та можливостей держави задовольнити потреби оборони;

формування перспективної моделі організації оборони, Збройних Сил та інших складових сил оборони та концептуальних поглядів щодо стратегії його досягнення (через утримання, розвиток, формування нових та позбавлення від зайвих спроможностей) тощо.

3.7. Визначення недостатніх спроможностей Збройних Сил та інших складових сил оборони, які підлягають створенню, а також наявних спроможностей, які необхідно розвивати здійснюється шляхом порівняння необхідних та наявних спроможностей з урахуванням їх пріоритетності.

За результатами порівняння необхідних та наявних спроможностей з урахуванням їх пріоритетності формується перелік недостатніх спроможностей Збройних Сил та інших складових сил оборони, які підлягають створенню, для планування заходів з формування недостатніх

спроможностей та визначення необхідних ресурсів на середньо- та довгострокову перспективу.

3.8. Для визначення надлишкових спроможностей Збройних Сил та інших складових сил оборони, від яких необхідно позбавитись з метою вивільнення ресурсів, доцільно скористатися значеннями “критерію відповідності” наявних сил і засобів об’єднаному переліку типових завдань за кожним із імовірних сценаріїв застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони, які наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Відповідність наявних сил і засобів об’єднаному переліку типових завдань за кожним із імовірних сценаріїв застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони

Значення критерію відповідності	Умови відповідності значенню критерію
незначне перевищення необхідних спроможностей	від 60 до 90 відсотків наявних сил і засобів можуть використовуватися для виконання типових завдань у імовірних сценаріях застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони, решта є надлишковими
перевищення необхідних спроможностей	від 40 до 60 відсотків наявних сил і засобів можуть бути використані для виконання типових завдань у імовірних сценаріях застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони, решта є надлишковими
суттєве перевищення необхідних спроможностей	від 10 до 40 відсотків наявних сил і засобів може використовуватися для виконання типових завдань у імовірних сценаріях застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони, решта є надлишковими
критичне перевищення необхідних спроможностей	менше 10 відсотків наявних сил і засобів може використовуватися для виконання типових завдань у імовірних сценаріях застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони, решта сил і засобів взагалі не потрібні
незначна нестача необхідних спроможностей	від 10 до 40 відсотків сил і засобів недостає для виконання типових завдань у імовірних сценаріях застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони
нестача необхідних спроможностей	потреба в силах і засобах для виконання типових завдань у імовірних сценаріях застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони перевищує наявні від 40 до 60 відсотків
суттєва нестача необхідних спроможностей	потреба в силах і засобах для виконання типових завдань у імовірних сценаріях застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони перевищує наявні на 60 до 90 відсотків
критична нестача необхідних спроможностей	більше 90% сил і засобів відсутні для виконання типових завдань у імовірних сценаріях застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони

За результатами визначення надлишкових спроможностей сил оборони, із використанням табл. 4, формується перелік надлишкових спроможностей

Збройних Сил та інших складових сил оборони, від яких необхідно позбавитись з метою вивільнення ресурсів.

3.9. Під час проведення огляду спроможностей та планування сил рекомендується використовувати існуючі національні стандарти, методики та керівництва, а також науково-методичні напрацювання вітчизняних та закордонних науковців і практиків.

3.10. За результатами проведення огляду спроможностей та планування сил, готуються та затверджуються відповідні документи у керівника Міжвідомчої робочої групи.